## välikoe 4.4.2016

- 1. Vastaa lyhyesti seuraaviin kysymyksiin.
  - a) Mikä on kontrollimuuttujien (control variables) rooli lineaarisessa regressiomallissa (käytä apuna yhtälöä  $E(u_i|X_{1i}, X_{2i}) = E(u_i|X_{2i})$ , jossa  $X_{2i}$  on kontrollimuuttuja ja  $u_i$  on regressiomallin virhetermi)?
  - b) Mikä on kontrollimuuttujien rooli lineaarisessa instrumenttimuuttuja-regressiomallissa (IV-regression)?
- 2. Tarkastellaan lineaarista instrumenttimuuttuja-regressiomallia (IV-regression)  $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i + \beta_2 W_{1i} + \beta_3 W_{2i} + u_i$ , jossa  $Z_{1i}$  ja  $Z_{2i}$  ovat instrumentteja,  $Y_i$  on selitettävä muuttuja ja  $X_i$  on endogeeninen selittävä muuttuja. Oletetaan, että eksogeenisesta muuttujasta  $W_{2i}$  ei ole saatavilla dataa ja estimoimme mallin regressiokertoimet ilman sitä käyttäen TSLS-menetelmää (Two Stage Least Squares). Vastaa lyhyesti (perusteluineen) seuraaviin kysymyksiin:
  - a) Mikä on ensimmäisen vaiheen (first stage) rooli TSLS-menetelmässä (Vastaa kysymykseen käyttämällä hyväksi ensimmäisen vaiheen populaatioregressiomallia.)?
  - b) Millainen on toisen vaiheen populaatioregressiomalli?
  - c) Millä menetelmällä estimoidaan ensimmäisen ja toisen vaiheen populaatioregressiomallien kertoimet?
  - d) Oletetaan, että  $corr(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{1i}, X_i) \neq 0$  ja  $corr(Z_{2i}, X_i) \neq 0$ . Onko  $\beta_1$ :n TSLS-estimaattori tarkentuva (consistent)?
  - e) Oletetaan jälleen, että  $corr(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{1i}, X_i) \neq 0$  ja  $corr(Z_{2i}, X_i) \neq 0$ . Mitä jakaumaa  $\beta_1$ :n TSLS-estimaattori noudattaa?
  - f) Oletetaan, että  $corr(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{1i}, X_i) = 0$  ja  $corr(Z_{2i}, X_i) = 0$ . Mitä jakaumaa  $\beta_1$ :n TSLS-estimaattori noudattaa?
  - g) Oletetaan, että  $corr(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{1i}, X_i) = 0$  ja  $corr(Z_{2i}, X_i) \neq 0$ . Onko  $\beta_1$ :n TSLS-estimaattori tarkentuva?
  - h) Oletetaan, että  $corr(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{1i}, X_i) = 0$  ja  $corr(Z_{2i}, X_i) = 0$ . Onko  $\beta_1$ :n TSLS-estimaattori tarkentuva?
  - i) Oletetaan, että  $corr(Z_{1i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{2i}, W_{2i}) \neq 0$ ,  $corr(Z_{1i}, X_i) \neq 0$  ja  $corr(Z_{2i}, X_i) = 0$ . Onko  $\beta_1$ :n TSLS-estimaattori tarkentuva? Miten estimoisit  $\beta_1$ :n? Onko ehdottamasi estimaattori tarkentuva?
  - j) Oletetaan, että  $corr(Z_{1i}, W_{2i}) \neq 0$ ,  $corr(Z_{2i}, W_{2i}) = 0$ ,  $corr(Z_{1i}, X_i) \neq 0$  ja  $corr(Z_{2i}, X_i) = 0$ . Onko  $\beta_1$ :n TSLS-estimaattori tarkentuva? Miten estimoisit  $\beta_1$ :n? Onko ehdottamasi estimaattori tarkentuva?

- k) Oletetaan, että  $\operatorname{corr}(Z_{1i}, W_{2i}) \neq 0$ ,  $\operatorname{corr}(Z_{2i}, W_{2i}) \neq 0$ ,  $\operatorname{corr}(W_{1i}, W_{2i}) \approx 1$ ,  $\operatorname{corr}(Z_{1i}, X_i) \neq 0$  ja  $corr(Z_{2i}, X_i) = 0$ . Onko  $\beta_1$ :n TSLS-estimaattori tarkentuva? Miten estimoisit  $\beta_1$ :n? Onko ehdottamasi estimaattori tarkentuva? Mikä on  $W_{1i}$ :n rooli tässä regressiomallissa.
- 3. Tarkastellaan lineaarista instrumenttimuuttuja-regressiomallia (IV-regression)  $Y_i = \beta_0 + \beta_1 X_i$  $+\beta_2W_i+u_i$ , missä  $Z_{1i}$  ja  $Z_{2i}$  ovat instrumentteja ja virhetermin  $u_i$  oletetaan olevan homoskedastinen.
  - a) Selosta tarkasti (mutta lyhyesti) miten testaisit ovatko instrumentit  $Z_{1i}$  ja  $Z_{2i}$  vahvoja.
  - b) Selosta tarkasti (mutta lyhyesti) miten testaisit ovatko instrumentit eksogeenisia.
  - c) Mihin ideaan tehtävän b-kohdan testi perustuu?
  - d) Oletetaan, että  $Z_{2i}$  on heikko instrumentti, selosta tarkasti (mutta lyhyesti) miten testaisit ovatko instrumentit eksogeenisia.
  - e) Oletetaan, että tehtävän a-kohdan F-testisuureen arvo on 20. Mitä jakaumaa tehtävän bkohdan J-testisuure noudattaa? Perustele vastauksesi ja kerro mitä tulos implikoi.
  - f) Oletetaan, että tehtävän a-kohdan F-testisuureen arvo on 6.75. Mitä jakaumaa tehtävän b-kohtaan liittyvä J-testisuure noudattaa? Perustele vastauksesi ja kerro mitä tulos implikoi.